

Interpellationssvar

Dnr 23KS63-2
2023-03-23

Kommunfullmäktige

Svar på Interpellation från Moderaterna (M) - Insatser för att motverka dåd i skolan

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 20 februari 2023, väckte Margaretha Larsson - Moderaterna (M) följande interpellation.

Skolan är en arbetsplats för elever, lärare med flera. Alla som har sin arbetsplats där ska kunna känna sig trygga. Det är ett oerhört viktigt arbete att försöka behålla den känslan. I Sverige har vi lyckligtvis varit relativt forskonade från skoldåd. Elevhälsan har ett aktivt trygghetsarbete eftersom "alla elever har rätt att må bra och känna sig trygga på sin skola".

Kommundirektören har fått ett uppdrag att intensifiera trygghetsarbetet i vår kommun både på kort och lång sikt så mycket arbete görs redan. Vårt samhälle har dessvärre under det senaste året präglats av många obehagliga händelser som riskerar att rubba tryggheten även i skolan.

SVT:s undersökning nyligen visade att 165 000 barn går i en skola/förskola belägen inom 500 meter från en skjutning. 16 av dessa skolor ligger i vårt län. Kommunens gymnasieskolor har under 2022 nödgats hyra in väktare på två av tre skolor. De kriminella rekryterar allt yngre barn/unga som får utföra de grövsta handlingarna som till exempel skjutningar, leverera narkotika etc. Det innebär att vapen av olika slag och narkotika kanske förvaras i skolans lokaler exempelvis i elevskåp och att hotfulla situationer kan uppstå i våra skolor.

Det finns kommuner som har övningar i skolorna utifrån devisen att de som vistas i skolan ska veta vad de ska göra i en hotfull situation. Det hålls utbildningar gällande PDV (pågående dödligt våld) kopplat till skolmiljöer. I Gävle hålls utbildningar gällande PDV för personal hos räddningstjänst, polis och ambulanssjukvård.

Med anledning av ovan frågor jag utbildningsnämndens ordförande Daniel Olsson (S) följande:

- Hur arbetar skolorna i Gävle kommun, från förskola till gymnasium, med att säkerställa säkerheten för eleverna på skolorna?
- Hur arbetar skolorna med att integrera sina PDV-planer med den lokala blåljusverksamhetens arbetssätt? Går man i takt med varandra och har kontinuerlig kontakt?
- Är utbildningsnämndens ordförande nöjd med de insatser som görs för att skapa trygga skolmiljöer?
- Ser utbildningsnämndens ordförande att ytterligare åtgärder behöver tas? I så fall vilka?”

Daniel Olsson (S), Utbildningsnämndens ordförande fick i uppdrag att besvara interpellationen.

Som svar på interpellationen vill jag anföra följande

Hur arbetar skolorna i Gävle kommun, från förskola till gymnasium, med att säkerställa säkerheten för eleverna på skolorna?

I förskolan finns en fokusgrupp för arbetet med trygghet och säkerhet. Skolledare från samtliga förskoleområden är representerade och man uppdaterar kris/handlingsplaner årligen. Det finns trygghetsplaner samt inrymnings- och krisplaner. I samband med nybyggnationer av förskolor har säkerhetsfrågan en central roll. Verksamheten samordnas i samband med stängning och dörrar låses. Man övar inrymning med barnen. Det upprättas lista över/bilder på vilka som får hämta barnen. Det finns särskild dokumentation för skyddade barn. Det finns lokala samarbeten med blåljus. I Sättra, Andersberg och Bomhus genomförs trygghetsvandringar. Externa aktörer och entreprenörer måste legitimera sig. Om okända personer dyker upp på förskolans gård informerar medarbetarna om att detta inte är en offentlig plats samt ber personen om legitimation

Vid nybyggnationer även på grundskolan, anpassade skolan och gymnasiet tas säkerhetsaspekten upp tillsammans med Gavlefastigheter (GFAB).

Alla Utbildning Gävles gymnasieskolor är låsta och det krävs tagg för att komma in på skolan. Grundskolor är inte alltid låsta, det görs bedömningar utifrån läget på respektive enhet. Alla skolor har en trygghetsplan och krisplan

som de arbetar efter. En del av skolorna har genomfört trygghetsvandringar med säkerhetsenheten.

Verksamhetscheferna för grundskolan, anpassade skolorformer och gymnasiet har haft kontinuerliga avstämningar med polis och Gävle kommuns säkerhetsenhet utifrån nuläge och behov. Man har även uppdaterat och skrivit ett gemensamt dokument mellan Utbildning Gävle, polis, säkerhetsenhet och socialtjänst, gällande uppdaterade rutiner för polis- och socialtjänstanmälan. Säkerhetsenheten har kontinuerligt avstämning en gång i veckan med alla aktörer inom Gävle kommun, för att se hur vi kan hjälpas åt och samverka i dessa frågor. Verksamhetscheferna för grundskolan, anpassade skolorformer och gymnasiet är med i detta arbete.

Grundskolan, gymnasieskolan och anpassade skolan har haft utbildning i PDV (pågående dödligt våld) genom Gävle kommuns säkerhetsenhet.

Utbildning Gävle har valt att satsa på att anställa en trygghets- och säkerhetsutvecklare till grundskolan, anpassade skolan och gymnasiet. Denne ska stötta rektorerna i dessa frågor.

Inom Utbildning Gävles skolor arbetar man med trygghet i skolan utifrån Gävlemodellen. Modellen utgår från svenska forskningsresultat, skolans styrdokument samt den egna skolans förutsättningar och aktuella behov. Gävlemodellen är en strategi med syfte att på systematisk basis kunna arbeta långsiktigt med trygghetsfrågor, studiero och kvalitetsarbete. Modellen har utvecklats i samarbete mellan Utbildning Gävle, Brottsförebyggarna i Gävle (BIG) och Högskolan i Gävle. Skolverkets nationella undersökning visade att 8,1 procent av eleverna på mellan- och högstadiet var mobbade när undersökningen genomfördes. I Gävle är motsvarande siffra 5,4 procent i oktober 2022. Kartläggningarna i Gävlemodellen har pågått sedan 2012, därför finns solida data att följa över tid. Det systematiska arbetet ger effekt, skolorna i Gävle har över tid lägre andel mobbade elever.

Utifrån det rådande läget med ökad oro och våld i samhället har Gävle kommun förstärkt samverkan mellan skola, socialtjänst, fältassistenter, fritidsgårdar och drogfri skola. Inom kommunens verksamheter pågår olika

projekt och insatser för att förbygga, upptäcka och förhindra olika typer av våld.

Utifrån nolltolerans, åskådarperspektiv, kunskap om våld, genus och normförändring har skolor i Gävle kommun påbörjat arbetet för att förebygga våld.

Flera skolor har infört våldsförebyggande program i gymnasiet och grundskolan som: Mentorer i våldsprevention och Agera tillsammans. Målet med programmen är att tillsammans med barn och unga förebygga våld innan våldet sker. Det våldspreventiva arbetet med unga sker i samverkan mellan flera sektorer. Utbildning i programmen ges i samverkan mellan enheten social hållbarhet, Brottsförebyggarna i Gävle (BIG) och Elevhälsan.

Mentorer i våldsprevention

Mentorer i våldsprevention är ett program för att förebygga våld bland unga. Inom programmet diskuteras vad våld är, hur man kan vara aktiva åskådare och hur man kan utmana normer som begränsar och påverkar hur vi förväntas vara. Inom programmet lär elever och lärare sig att ta ansvar för varandra och säga ifrån om de ser eller hör våld och kränkningar. Mentorer i våldsprevention vänder sig till elever på högstadiet och gymnasiet.

Agera tillsammans

Agera tillsammans uppmuntrar till att tänka kritiskt kring stereotypa idéer om genusnormer, särskilt de normer där det finns en tydlig koppling till våld, för att förebygga våld i ett tidigt skede. Agera tillsammans är en åldersanpassning av Mentorer i våldsprevention och vänder sig till elever i mellanstadiet.

Shanazi hjältar i Gävle

Shanazi hjältar är ett initiativ från Linköpings kommun som startar upp i projektform i Gävle kommun som Shanazi hjältar Gävle.

Syftet är att stärka unga killar och tjejer i att våga se, höra och agera. I ett första skede utbildas killar till att bli positiva förebilder och ambassadörer för mänskliga rättigheter, barnkonventionen, jämställdhet och demokrati. På så sätt förebyggs hedersrelaterat våld och förtryck. Målet är att uppnå en attitydförändring bland unga män och kvinnor som lever i hederskulturer genom utbildning och förebildsarbete. Projektet är ett samarbete mellan flera verksamheter inom kommunen: Enheten för social hållbarhet,

Fältverksamheten, Elevhälsan, Anhöriganställda och BIG samt med Stikkan krismottagning för män.

Det handlar om trygghet

Det handlar om trygghet är ett treårigt projekt med övergripande mål om att ta fram ett användarvänligt och kapacitetsstärkande metodstöd för skolan, för att upptäcka och minska våldsutsatthet bland barn. Målgrupperna i projektet är barn i årskurs 4 samt lärare, elevhälsa och socialtjänst. Gävle kommun kommer i samverkan med bland annat Rädda Barnen och Länsstyrelsen vara en del av detta viktiga arbete. I projektet deltar Lilla Sätterskolan, anpassade grundskolan och Forsbackaskolan tillsammans med elevhälsan och socialtjänsten. Först ut var anpassade grundskolan med heldagsutbildning i augusti 2022, sedan fortsatte Lilla Sätterskolan i januari 2023 och därefter Forsbacka skola i februari 2023.

Kommunens fältgrupp

Bland Gävles barn och unga finns kommunens fältgrupp ute på skolan, fritidsgården eller i stadsdelen. De deltar även i undervisning och dialoger kring de våldspreventiva metoderna Agera tillsammans och Machofabriken. Fältarna arbetar med förebyggande insatser både på gruppnivå och i vissa fall, där det finns en särskild oro, även på individnivå. Samverkan sker med flera aktörer såsom exempelvis BIG, polisen, Gavlegårdarna, Gavlefastigheter, ungdomsgårdar och skolor i Gävle kommun.

Hur arbetar skolorna med att integrera sina PDV-planer med den lokala blåljusverksamhetens arbetssätt? Går man i takt med varandra och har kontinuerlig kontakt?

Som nämnts har verksamhetscheferna för grundskolan, anpassade skolformer och gymnasiet haft kontinuerliga avstämningar med polis och Gävle kommuns säkerhetsenhet utifrån nuläge och behov och man har uppdaterat och skrivit ett gemensamt dokument mellan Utbildning Gävle, polis, säkerhetsenhet och socialtjänst, gällande rutiner för polis- och socialtjänstanmälan. Man har god kännedom om varandras rutiner och arbetssätt. Vid en händelse har skola och blåljus olika uppdrag och man vet vem som ska göra vad.

Är utbildningsnämndens ordförande nöjd med de insatser som görs för att skapa trygga skolmiljöer?

De insatser och de områden vi arbetar med är rätt typer av insatser. På det viset är jag nöjd, däremot kan ordet nöjd ibland antyda att man känner sig färdig med arbetet, och det anser jag inte att vi är. Detta är ett pågående arbete som behöver fortsätta, men också kontinuerligt anpassas efter de utmaningar som finns.

Ser utbildningsnämndens ordförande att ytterligare åtgärder behöver tas? I så fall vilka?

Vi behöver fortsätta arbetet med de strategiska frågorna och bibehålla samverkansformerna där Utbildning Gävles chefer finns med. En översyn av alla olika grupperingar inom kommunen behöver göras och då också se om skolan ska finnas i flera grupperingar. Samverkan på strategisk nivå behöver fortsätta utvecklas men vi behöver också utveckla vår interna samverkan på områdesnivå.

Vi bör också fortsätta arbetet tillsammans med Gavlefastigheter att se över våra lokaler ur ett säkerhetsperspektiv. Arbetet med vår nyrekryterade trygghets- och säkerhetsutvecklare behöver utvärderas utifrån en nulägesbeskrivning som pågår. Förslag på säkerhetshöjande aktiviteter kommer presenteras under våren.

Härmed anser jag interpellationen besvarad.

Daniel Olsson (S)

Kommunalråd och ordförande i utbildningsnämnden